Rok II. Tarnowskie Góry, dnia 29. marca 1931 r. Nr. 17.

NOWINY

Pismo poświęcone sprawom lokalnym.

TYGODNIK
na Powiat
Tarn. Góry, Lubliniec
oraz Gminy
Szarlej i W. Piekary.
:-: Cena numeru 20 groszy. :-:

Wychodzi w każdą środę i sobotę
Przedpłata miesięczna z dostawą do domu wynosi 1,50 złoty.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA; Tarnowskie Góry, Rynek 13. -:- Telefon nr. 1034.

REKLAMY:
0,20 złoty za 1 łamowy wiersz mm
OGŁOSZENIA według umowy.

Wkłady oszczędnościowe w Komunalnych Kasach Oszczędności Województwa Śląskiego.

Według danych statystycznych posiadanych Związek Komunalnych Kas Oszczędności Województwa Śląskiego wkłady oszczędnościowe i salda kredytowe rachunków bieżących w 18 Komunalnych Kasach Oszczędności Województwa Śląskiego wynosiły w dniu 31 XII. 1930 r. zł. 90.713,980 co w porównaniu ze stanem z dnia 31 XII. 1929 r. zł. 73.653,661 daje przyrost w wysokości zł. 17.060,319.

Przyrost ten należy uznać jako stanowczo za mały, gdyż w roku 1929 wkłady wzrosły około 24 miljonów złotych, niemniej jednak przyrost ten jest wymownym wyrazem kryzysu gospodarczego w jakim się obecnie znajdujemy. Dowodem tego jest również fakt, że wkłady oszczędnościowe od października do grudnia były z Kasy wycofowane, co ilustrują poniższe cyfry.

W dniu 31 X. 1930 r. wkłady oszczędnościowe wynosiły zł. 90.879,520.—, w dniu 30 XI. 1930 r. zł. 90.283.126.— a więc spadły o przeszło pół miljona złotych. Z początkiem nowego roku nastąpiła w tej dziedzinie poprawa, gdyż wkłady oszczędnościowe wzrosły w miesiącu styczniu poważnie i wynosiły 94.718,003 wobec czego przyrost wynosił przeszło 4 miljony złotych. Również i miesiąc luty wykazuje w tym względzie poprawę i zapowiada dalszy wzrost wkładów.

Podobnie jak operacje bierne Komunalnych Kas Oszczędności tak i operacje czynne wykazują stałą tendencję wzrostu. Komunalne Kasy Oszczędności udzieliły do końca grudnia 1930 r. następujące pożyczki:

1.	pożyczki wekslowe	zł. 14.351,298
2.	„ na skrypty dłużne	„ 5,667,259
3.	„ na rach. bież. pod zastaw	„ 13.986,900
4.	„ terminowe pod zastaw	„ 2.154,826
5.	„ hipoteczne	„ 45.896,954
6.	„ komunalne	„ 5.426,319
	na ogólną sumę	zł. 87.483,556
	zaś w dniu 31 XII. 1929 r.	zł. 54.466,484
	czyli o	zł. 33.017,072

więcej, oraz prawie o 100% niżeli wynosił przyrost wkładów oszczędnościowych w przyszłym roku gospodarczym.

Jak z powyższego widać Kasy Oszczędności rozwijają w dalszym ciągu wzmożoną akcję kredytową, przyczem na podkreślenie zasługuje fakt, że z ogółu udzielonych pożyczek w r. 1929 przeszło 50% stanowiły pożyczki hipoteczne, zaś w r. 1930 procent ten został jeszcze przekroczony. Łączna suma bilansowa wszystkich kas wynosiła w końcu grudnia 1930 r. przeszło 110 miljonów 700 tysięcy zł.

Dalszy rozwój Komunalnych Kas Oszczędności uwarunkowany jest od dopływu nowych wkładów oszczędnościowych i od zaufania społeczeństwa. Każdy obywatel naszego Województwa powinien wiedzieć o tem, że wkład oszczędnościowy uczyniony w Komunalnej Kasie Oszczędności jego miasta lub powiatu jest niezniszczalny, nie odbierze mu go ani kryzys, ani ogień, ani kradzież, ani bankructwo, gdyż za wkłady oszczędnościowe złożone w Komunalnych Kasach Oszczędności powiatowych lub miejskich, ręczy z mocy ustawy miasto lub powiat całem swoim majątkiem i siłą podatkową.

Dlatego należy lokować wkłady oszczędnościowe tylko w Komunalnych Kasach Oszczędności. T.

Mianowanie. P. Szóstak mianowany został kierownikiem Oddziału Miejskiego Kom. Kasy Oszczędności Powiatu, mieszczący się przy ul. Krakowskiej 12. P. Sz. jest dzielnym fachowcem i istnieje przekonanie, że Oddział Miejski K. K. O. pod kierownictwem tegoż zrobi wielkie postępy.

Sprawy lokalne z Tarn. Gór.

Budżet Miasta.

Na posiedzeniu w poniedziałek, wtorek i środę komisja przygotowawcza Rady Miejskiej przy współudziale członków Magistratu przepracowała dokładnie cały projekt budżetu przedłożonego na mocy uchwały Magistratu z dnia 5 marca br. Uzgodniono wydatki i dochód. zwycz. na kwotę 1.325,000 zł. W zasadzie rozchody są mniejsze niż to początkowo Magistrat przewidywał a mianowicie o 98.000 zł. Oprócz redukcji uczynionej w różnych działach budżetu mieszczą się pozatem we wydatkach 700 tysięcy zł. tytułem spłaty kosztów kanalizacyjnych. Frakcja polska dążyła do tego aby żadnych inwestycyj nie czyniono celem obniżenia obciążeń naszych obywateli. Ma nastąpić jedynie ukończenie budowy 30 kl. szkoły powszechnej oraz urządzenia wewnętrznego gimn. żeńskiego. Budżet przedsiębiorstw miejskich wynosi 1.625,850 zł. zaś cały budżet Magistratu 4.463,056,50 zł. Na ukończenie szkoły powszechnej potrzebna jest jeszcze kwota w wysokości 1.388,000 zł., dla urządzenia wewnętrznego gimnazjum żeńskiego 80.000 zł., na ukończenie budowy ustępu publ. na placu Wolności 10.500 zł., które to kwoty mają być pokryte z pożyczek lub ze subwencji Wojew. Śl.

Jak się dowiadujemy, Rada Miejska zamierza przychylić się w zupełności do wyłożonego budżetu i wycofać swoją pierwotną uchwałę i uchwalić budżet uzgodniony przez komisję przygotowawczą.

Posiedzenie Rady Miejskiej odbędzie się w poniedziałek dnia 30 bm. o godz. 17-tej (5-tej po południu). Porządek dzienny:
1. Ustalenie budżetu, na rok 1931-32,
2. Uchwalenie funduszu w kwocie do 12.000 zł. tytułem zapomogi dla bezrobotnych na święta Wielkanocne.

W niedzielę, dnia 29 bm. są składy tut. od 14-tej do 19-tej otwarte. Zaś dnia 31 marca br. to jest wtorek oraz 1-go, 2-go i 4-go kwietnia dozwolona jest sprzedaż w składach do godz. 20-tej (8-ma wieczorem).

Ważne dla właścicieli nieruchomości Magistrat w Tarnowskich Górach zarządza pilnie wykonania połączeń kanalizacyjnych, wskutek czego właściciele nieruchomości zmuszeni są do poniesienia nowych wydatków. Spełnienie żądania Magistratu, napotyka na wielkie trudności, z braku odpowiednych funduszów u właścicieli, wobec ponoszenia stałych wydatków, związanych z utrzymaniem domu i innych danin. W sprawie przymusu połączenia kanalizacyjnego, zbiorą się wszyscy właściciele nieruchomości z Tarnowskich Gór dnia 29 marca (niedziela) o godzinie 6-tej wieczorem w sali p. Kapuścioka w Hotelu pod Lipami, celem omówienia wykonania tegoż zarządzenia Magistratu.

Zakończenie rekolekcji dla tutejszej miejscowej inteligencji polskiej oraz wspólna Komunja święta odbędzie się w niedzielę dnia 29 marca br. w kościele parafjalnym w Tarn. Górach. — O godz. 6,45 rano zostanie odprawione uroczyste nabożeństwo przez Ks. prałata Lewka z przemówieniem Ojca Rekolektanta Ks. kaznodzieję Boka z Dziedzic. Po wygłoszeniu podniosłego kazania przystąpi inteligencja Polska do wspólnego Stołu Pańskiego.

Zgłoszenie z Urzędu stanu cywilnego od 20 do 26 marca 1931 r.: 9 urodzeń ślubnych; zgony: pracownik Karol Podkowa, (60 lat), Irena Waysowa, z domu Jopp, (30 lat), elektrotechnik Antoni Pawlenko, (36 lat i 5 mies.), pensjonowany pracownik kolejowy Ignacy Witek, (61 lat.)

Znana w naszem mieście solidna Firma „Frutola", właściciel p. Bełdzik, uruchomiła w Katowicach przy ul. 3-go Maja 23 nową filję swego przedsiębiorstwa.

Firma Gelateria Italiana Rynek — Specjalność Włoskie Lody — przygotowuje się obecnie do nowootwarcia lokalu.

Dalsza budowa 30 kl. szkoły powszechnej przy ul. Parkowej rozpoczyna się z dniem 1 kwietnia br. Odpowiednia ilość pracowników jest już przyjęta. Mamy nadzieję, że ukończenie tej szkoły nastąpi jeszcze przed porą zimową.

Złota wolność. Na akademji 10-lecia plebiscytu goście odśpiewali wspaniałą piosnkę „Złota Wolność" na melodję „Wołga, Wołga". (Kompozytor p. Ryszard Kiszka.) Jednemu panu owa melodja się nie podobała zapłynął dlatego na Wołdze aż do Krakowa i żalił się o tem przed Kurjerem Krakowskim. Mówił tam coś o Rosji. Ponieważ w tym wypadku rozchodzi się o gościa, który nie jest pracownikiem plebiscytowym ani powstańcem, pozatem nie będąc proszonym na odnośną akademję, dalej nie przedstawia żadnej władzy, siedzibę służbową ma nawet poza tut. miejscowością przechodzimy nad tą osobą do porządku dziennego.

Czterech szczęśliwych. Pod powyższym nagłówkiem pisaliśmy w numerze 14 naszych „Nowin" o głównej wygranej, która padła w miejscowej kolekturze Śląskiego Związku Kredytowego. Notatka ta narobiła dużo hałasu, tem więcej że jak Polonja i Zachodnia donosiły, że wygrana padła nie w Tarn. Górach, lecz w Katowicach. W związku z tem krążyły pogłoski, że nawet p. Iwana aresztowano itp. Po dokładnem zbadaniu sprawy w obecności świadków możemy donieść, że los nr. 203.769 faktycznie ciągnięty został w **kolekturze Śląskiego Związku Kredytowego w Tarnowskich Górach** a nie w Katowicach. Wszystkich szczęśliwych prócz tej czwartej w Starych Tarnowicach znamy nawet osobiście. A więc „Nowiny" miały rację.

W dniu 28 bm. obchodzi tut. obywatelka p. Augusta Bonenaty swoje 80-letnie urodziny. Życzymy jej na tej drodze wszelkich pomyślności

Zarząd Okręgowy Klubów Mandolinowych „Jaskółka" w Tarn. Górach zwołuje w niedzielę, dnia 29 III. 1931 r. o godz. 10 rano w lokalu p. Gardałowej przy ul. Przemysłowej, nadzwyczajne zebranie, na które zapraszamy wszystkie Zarządy kół mandolinowych, okręgu Tarnogórskiego. Ze względu na bardzo ważne sprawy, niecierpiące zwłoki, prosimy o pewne i punktualne przybycie.

Porządek nabożeństw kościelnych.

Od 29 marca do 1 kwietnia 1931 r.

Niedziela o godz. 6,45 na int. Czeladników Katolickich. O godz. 8,30 za żyjących z Matek Chrześcijańskich z kom. generalną. O godz. 10 za zmarłych z Różańca (suma niemiecka). O godz. 11,30 Parafjalna.

Poniedziałek o godz. 6,15 Pogrzebowa zmarł. Ignacego Witka. O godz. 7 Pogrzebowa zmarł. Irenę Ways. O godz. 8 Pogrzebowa zmarł. Franciszki Sekuła.

Wtorek o godz. 6,15 za d. śp. Piotra Musioła i żony Pauliny. O godz. 7 Rocznica za d. śp. Marji Stefan.

Środa o godz. 6,15 za d. śp. Marji i Franciszka Wróbel (niem.) O godz. 7 Rocznica za d. śp. Adama Bogdaniego.

Walne Zebranie Zw. Powst. Śl. odbyło się onegdaj na sali p. Cieczki Tarnowskie Góry, grupa uchodźcza pow. gliwicko-toszeckiego. Zebranie zagaił prezes grupy p. Powała stwierdzając, że zebranie zostało zgodnie z przepisami statutu Zw. w terminie ogłoszone i członkom do wiadomości podane. Po stwierdzeniu obecnych prezes odczytał porządek obrad zawierający 10 punktów, między innemi odczytanie protokółu ostatniego Walnego Zebrania grupy, sprawozdanie Zarządu i wybór nowego.

Na przewodniczącego Walnego Zebrania jednogłośnie wybrano delegata Zarządu Pow. w osobie p. Maczugi z Katowic. Ze sprawozdania ustępujących członków Zarządu wynika, że grupa w roku sprawozdawczem dzięki zabiegom członków okazała wielką żywotność. Grupa odbyła prawie każdy miesiąc swoje zwykłe miesięczne zebranie, na których wygłoszono stosowne referaty. Bardzo pocieszającym objawem jest fakt, że pomimo ciężkich warunków gospodarczych grupa wykazała w roku sprawozdawczym znaczną nadwyżkę w dochodach z porównaniem z dochodami w roku przedostatnim. Również i liczebny stan członków nie uległ zmniejszeniu. Po udzieleniu absolutorjum ustępującemu zarządowi na wniosek komisji rewizyjnej przystąpiono do wyboru nowego zarządu. Wybrani zostali:

1) Powała Jan, prezes, 2) Kołoch Piotr, zastępca, 3) Nawrat Klemens, sekretarz, 4) Grütner Alojzy, zastępca, 5) Sauer Jerzy, skarbnik, Zachłód Józef, Jurczyk Franciszek, Lończyk Franciszek na rewizorów kasy.

Delegatami na Zjazd Powiatowy wybrano: Przybyłę Walentego, Kowola Józefa, a zastępcą Poloka Pawła. Komendantem grupy wybrano p. Gańszczyka Alfonsa. Prezes Powała obejmując przewodnictwo zebrania dziękuje p. Staroście Bocheńskiemu za udzieloną Związkowi pomoc materjalną, oraz władzom kolejowym za przychylność i wszystkim tym, którzy w jakikolwiek sposób przyczynili się do rozwoju grupy. W wolnych głosach odczytano ostatni okólnik zarządu powiatowego, poczem poruszono szereg aktualnych spraw związkowych. Przebieg zebrania był spokojny, przemówienia zaś poszczególnych członków owiane duchem patryjotyzmu. Uchwalono zamówić mszę żałobną za duszę śp. zamordowanego dra Strzyczyńskiego z Gliwic i wszystkich poległych we walce o wolność Śląska powstańców, następnie uchwalono odnieść się z odpowiednim memorjałem do odnośnych władz kolejowych w sprawie zredukowanych drużyn konduktorskich, które obsługiwały pociągi na trasie do Piotrkowa i Skalmierzyc. O godz. 18-tej minut 30 prezes Powała zamknął zebranie hasłem „Cześć Ojczyźnie."

Z pow. Tarn. Gór.

Świerklaniec. (Obchód Imienin Marszałka Piłsudskiego i rocznicy Plebiscytowej w Świerklańcu.) W sobotę dnia 21. bm. odbyła się w sali p. Niechwiejczyka uroczysta akademja ku czci I-szego Marszałka Polski i 10 rocznicy Plebiscytu Śląskiego. Na akademję tą złożyły się dwa referaty i to, p. nauczyciela Mikołajczyka i Naczelnika gminy p. Zejera. W dalszym ciągu działwa szkolna oraz Towarzystwo śpiewu „Akord" odśpiewali ku zadowoleniu publiczności kilka pięknych pieśni. Nie brakowało także klubu mandolinistów Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej, które się wiele przyczyniło ku uświetnieniu uroczystości.

Akademję zakończył p. Naczelnik Zejer odśpiewaniem pieśni „Boże coś Polskę".

Uroczyste nabożeństwo na tą intencję odprawione zostało w niedzielę dnia 22. bm.

„Opolanka" w Świerklańcu. W ubiegłą niedzielę bawiło w tutejszej miejscowości poraz pierwszy Towarzystwo teatralne "Opolanka" z Katowic, które przybyło tu z inicjatywy Naczelnika gminy p. Zejera na zaproszenie miejscowego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół".

Odegrano bardzo piękną sztukę pod tyt. Kat i Cyganka z której wywiązano się doskonale. Ponieważ ludność tutejsza mało dotychczas była świadkiem takich urządzeń, to też mamy nadzieję iż „Opolanka" częściej nas odwiedzi do czego jej w dalszem powodzeniu "Szczęść Boże".

Sucha Góra. Onegdaj doszło w tut. miejscowości pomiędzy dwoma mieszkańcami do bójki na tle osobistych porachunków, skutkiem której jedna osoba została nawet podstrzelona w rękę. Policja, która przypadkowo przyszła na miejsce położyła tej „wojnie" kres i osadziła głównych sprawców za kraty.

Z Radzionkowa. W niedzielę dnia 22. bm. odbyło się na sali p. Letochy o godz. 16-tej zebranie miesięczne Tow. Gimn. „Sokół", Porządek obrad był następujący: 1. Zagajenie, 2.krótki wykład przez drha prezesa Gajdasa p. t. 10-lecie plebiscytu na Górnym Śląsku, 3. roczne sprawozdanie skarbnika, 4. wybór naczelnika gniazda, 5. wolne głosy. Roczne sprawozdanie kasowe zdał drh. Tworek, w zastępstwie skarbnika drha Winklera. W punkcie czwartym przystąpiono do wyboru Naczelnika, przyczem został wybrany drh. Adamus. Zebranie zakończył drh. prezes Gajdas o godz. 17.

Radzionków. W niedzielę dnia 22. marca br. przystąpiło tutejsze Tow. Młodzieży z okazji Imienin ks. proboszcza Dr. Knosały do generalnej komunji św. z udziałem 96 druhów. Przewielebny ks. patron Przybyła odprawił mszą św. Po południu o godz. 16,30 odegrana została sztuka teatralna p. t. „św. Wojciech" oraz humoreska „mali ogrodnicy", podczas przerw deklamowano. Sala była przepełniona. Przedstawienie zakończył przewielebny ks. proboszcz Dr. Knosała o godz. 10,-tej.

Z Szarleja.

Z posiedzenia Rady Gminnej. W ubiegłą środę odbyło się w Szarleju posiedzenie Rady gminnej na którym uchwalono cały szereg bardzo ważnych spraw dot. gospodarki komunalnej gminy. Przewodniczył I ławnik p. Kubański w zastępstwie bawiącego na urlopie nacz. gminy p. Góry. Podatek budynkowy uchwalono pobierać w bieżącym roku gospodarczym w wysokości 5°₀ od tysiąca pospolitej wartości budynków. Tytułem podatku gruntowego postanowiono pobierać 100 proc. od państwowego podatku gruntowego. Cena za wodę ustalona została w wysokości 40 gr. za metr kubiczny plus 30 proc. kosztów administracyjnych. Umowę z właścicielem realności p. Bienkiem Emilem dot. odstąpienia gruntu na chodnik zaakceptowano jednogłośnie. Również jednogłośnie uchwalono ubezpieczyć nową ochronkę w Tow. Asekuracyjnym „Vesta" na sumę 120 000 zł. W roku 1909 przyjęto do szarlejskich szkół powszechnych 37 dzieci z Namiarek powiatu będzińskiego, wzamian zaco gmina Bobrowniki zobowiązała się płacić gminie Szarlej tytułem odszkodowania 12 zł. od jednego dziecka w stosunku rocznym. Ponieważ jednak w ostatnich czasach powstały poważne zaległości, uchwaliła Rada gminna zwolnić wszystkie dzieci z Namiarek z końcem bież. roku szkolnego o ile wymienione zaległości nie zostaną uregulowane w przeciągu dni 14. Wniesione przez różne instytucje i towarzystwa wnioski o subwencje bez wyjątku zostały oddalone z powodu braku odpowiednich funduszów. Rekrutom natomiast odjeżdżającym po świętach do wojska uchwalono wypłacić 2 dni przed wyjazdem jednorazową zapomogę w kwocie 5 zł., przyznano im również subwencję na nabożeństwo w wysokości 25 zł. Janowi Skopowi i Franciszkowi Sierońskiemu udzieliła Rada z okazji złotego wesela wymienionych jednorazową zapomogę w wysokości 50 zł. Na tem zakończono posiedzenie hasłem „Szczęść Boże"!

Tępienie szczurów. Celem wytępienia mnożących się w zastraszający sposób szczurów wydał Urząd Okręgowy Szarlej-Piekary rozporządzenie wyłożenia w dniu 10 kwietnia br. trucizny. Obowiązani są do tego wszyscy właściciele domów, fabryk i warsztatów Szarleja, W. Piekar i Józefki. Niezastowanie się do rozporządzenia pociągnie za sobą dotkliwe kary. Wszyscy zainteresowani powinni zgłosić się bezzwłocznie w danym Urzędzie gminnym celem zakupienia trucizny.

Wzbronione zebrania i pochody. Urząd Okręgowy Szarlej-Piekary wydał obwieszczenie, na podstawie którego wzbronione zostały na czas nieokreślony wszelkie zebrania pod gołem niebem i pochody na ulicach i placach publicznych. Jako powód podaje się utrzymanie porządku, spokoju i bezpieczeństwa publicznego. (Trochę to zagadkowe. Czyżby groziły jakieś zaburzenia? (Dopisek zecera.)

Komitet 3 maja. Z ramienia T. C. L. utworzony został onegdaj Komitet uroczystości 3 maja, wskład którego weszli pp. nauczyciel Barosz, nacz. gminy Góra, kier. szkoły I. Sznajder, dyrektor gimn. Tyran. kier. szkoły II. Zbosień, naucz. Sobejko, inspektor biur Dittman Emil i wszyscy prezesi miejsc. towarzystw polskich. Dotychczas opracowany prowizoryczny program uroczystości przedstawia się bardzo bogato.

Imieniny i 10-lecie plebiscytu w szkołach szarlejskich. W obu szkołach powszechnych jak również w gimnazjum i szkole dokształcającej obchodzono imieniny p. Marszałka Piłsudskiego łącznie z 10-leciem plebiscytu bardzo uroczyście. W programie przewidziane były przemówienia okolicznościowe, deklamacje itp. urozmaicenia.

Osobiste. Dyrektor gimnazjum komunalnego p. Tyran Adam wrócił z 5-tygodniowego kursu pedagogicznego dyrektorów odbytego w Warszawie i objął urzędowanie z dniem 23 bm.

Złota wolność.

(na melodję Wołga, Wołga.)

Setki lat nasz lud kochany,
W ciężkiem jarzmie pruskiem żył,
Lecz na duchu nie złamany,
Zawsze wiernym Polsce był.

Śląską ziemię przesiąkniętą,
Naszą drogą polską krwią,
Można nazwać ziemią świętą,
Każdą garść relikwią.

Wierność Śląska dla Ojczyzny
Polskiej wynagrodził Bóg,
Przyszedł finis dla niemczyzny,
Pokonany wieczny wróg.

Śląski kraj z bogactwa słynie,
Lecz cenniejsza jest ta krew,
Co we śląskich żyłach płynie,
Naszych wiecznych wrogów gniew.

Już niewola przeminęła,
Świat podziwia śląski cud
Jeszcze Polska nie zginęła
Póki żyje śląski lud.

(—) Ryszard Kiszka.

Wzajemna Kasa Pogrzebowa w Szarleju przeprowadziła dnia 23 marca rewizję Kasy. Po dokładnem zbadaniu bilansu Wz. Kasy Pogrzeb. posiada:

Majątek	38.293,90
Członków	2.872,00
Wykluczonych	144,00
Zmarłych	270,00

Jak wynika z kwartalnej przeprowadzonej rewizji, Wz. Kas. Pogrzeb. podwyższa się ze swem majątkiem świetnie. Podziękować można tylko Zarządowi, który bezpłatnie się ofiaruje z swemi siłami i oszczędza z każdym groszem, mimo tego, że podwyższył Zarząd na wypadek śmierci po upływie istnienia członkowstwa 4 lat w wysokości 50 zł t. j. wypłata pośmiertnego wynosi 250 zł. zamiast 200 zł.

Jeszcze jedna ofiara tyfusu. W niedzielę dnia 22. bm. zmarł na tyfus w szpitalu Spółki Brackiej w Szarleju Franciszek Hucz.

Uroczysta Akademja Plebiscytowa Z. O. K. Z. Z inicjatywy miejscowego koła Z. O. K. Z. odbędzie się w niedzielę 29 bm. w sali p. Kubańskiego uroczysta Akademja Plebiscytowa. Początek o godz. 6 wieczorem. Program Akademji jest następujący: 1) zagajenie i powitanie obecnych przez prezeza p. prof. gimn. Sołtysa, 2) „Hymn Rzeczypospolitej" wykona Tow. śpiewu „Wanda", 3) deklamacja p. t. W przededniu Plebiscytu", 4) występ orkiestry nauczycielskiej, 5) przemówienie okolicznościowe na temat Plebiscytu — wygłosi Przew. Ks. Robota 6) „Marsz ochotników" — wykona Tow. śpiewu „Wanda", 7) występ orkiestry nauczycielskiej, 8) deklamacja p. t. „Serdeczna Matko" słowa ks. Biskupa Bandurskiego, 9) „Pogrzeb Kościuszki" wykona Tow. śpiewu „Wanda" i 10) muzyka i wspólne odśpiewanie „Roty" Konopnickiej. — Ze względu na aktualność i nadzwyczaj bogaty program tej imprezy, polecałoby się aby w niej gremjalny udział wzięli nietylko członkowie Z. O. K. Z. ale i szerokie warstwy miejsc. obywatelstwa.

Echa rekolekcji w parafji szarlejskiej. Urządzone staraniem ks. proboszcza Ledwonia rekolekcje dla mężczyzn, zakończone w dniu 29 bm. cieszyły się dużem powodzeniem. Kazania i nauki wygłaszał O. Wincenty, Dominikanin z Krakowa. Do Stołu Pańskiego przystąpiło ogółem 762 uczestników. Do Stowarzyszenia Katolickich Mężów zgłosiło akces 115 nowych członków.

Rekolekcje dla rekrutów. Dla rekrutów, wstępujących po świętach wielkanocnych do szeregów Armji Polskiej urządzone zostaną w czasie wielkanocnym rekolekcje. Nauki, wygłaszane przez obcego kaznodzieję, odbywać będą się w Wielki Piątek, Wielką Sobotę i pierwsze święto wielkanocne od godz. 7 wieczorem w kaplicy szpitala powiatowego. Spodziewać należy się, iż w rekolekcjach tych wezmą udział wszyscy rekruci.

Z życia Tow. śpiewu „Wanda". W niedzielę dnia 29 bm. odśpiewa chór „Wandy" w czasie sumy „Pasje" prof. Hoppe'go. We Wielki Piątek od godz. 7—8 wieczorem odśpiewanych zostanie w kościółku prowizorycznym cały szereg chórowych pieśni postnych. Nowych członków, którzy mają szczęście posiadać dobry i piękny głos, przyjmuje dyrygent chóru organista p. Held w każdy poniedziałek i czwartek w lokalu p. Grabowskiego. Zebranie miesięczne towarzystwa odbędzie się również 29 bm. o godz. 5,30 pop. w lokalu p. Grabowskiego. Po świętach wielkanocnych urządza „Wanda" Wieczór Pieśni. Szczegóły tej imprezy podamy w jednym z następnych numerów naszego pisma.

Z W. Piekar.

Posiedzenie oberżystów. Dnia 24 bm. odbyło się u p. Kubańskiego w Szarleju zebranie Zw. Oberżystów W. Piekary i Okręg. Jako delegat z Centralnego Związku Polskich Restauratorów przybył osobiście prezes p. Michalik, który wygłosił dłuższy referat o podatkach. Składkę do Centrali ustalono miesięcznie 1,00 zł. od członka.

Związek Rezerwistów urządza w niedzielę dnia 29 bm. o godz. 6-tej popoł. na sali p. Gruszki swoje miesięczne zebranie.

Z urzędu Stanu Cywilnego. Za miesiąc luty notuje tut. Urząd Stanu następującą statystykę: zgonów 14 urodzeń 28 ślubów 10.

Z życia Stow. Rezerwistów i b. Wojskowych. W dzisiejszą sobotę o godz. 7 wieczorem odbędzie się w sali posiedzeń Rady gminnej zebranie Zarządu Stowarzyszenia Rezerwistów i b. Wojskowych Koła Wielkie Piekary. Na porządku dziennym sprawozdanie ze zjazdu okręgowego i omówienie uroczystości 3 Maja. W jutrzejszą niedzielę t. j. dnia 29 b. m. o godz. 2 popoł. odbędzie się w sali p. Gruszki miesięczne zebranie koła miejscowego. Ze względu na ważność spraw jest obecność wszystkich członków konieczna. (h)

Epidemja tyfusu na wygaśnięciu. Od dłuższego już czasu grasująca w W. Piekarach epidemja duru brzusznego jest obecnie na wygaśnięciu. Od 4 bm. nie zanotowano żadnego nowego wypadku tak, że uważać można epidemję jako ostatecznie zlikwidowaną. Mimo to przestrzegać należy w dalszym ciągu środki ostrożności, albowiem — źle nie śpi. (h).

Z kuchni dla bezrobotnych. Uruchomiona w ostatnim czasie kuchnia dla bezrobotnych, mieszcząca się w zabudowaniach Sióstr Boromeuszek, cieszy się niezwykłą frekwencją. Kierowniczką kuchni jest p. Siwowa. Obiady wydawane są we wszystkie dni tygodnia z wyjątkiem niedziel i świąt. (h)

Rekolekcje w parafji piekarskiej. Staraniem ks. prałata Puchera odbywają się obecnie w parafji piekarskiej rekolekcje dla panien i niewiast. Rekolekcje dla dzieci odbywały się z dużem powodzeniem w dniach 23, 24 i 25 bm. Przewidziane są jeszcze rekolekcje dla mężczyzn. Kazania i nauki wygłaszają księża miejscowi i ks. prof. z Tarn. Gór. (b).

Z życia T. C. L. Czytelnia publiczna otwarta jest 3 razy w tygodniu w wtorki, czwartki i soboty od godz. 6—8. W tym samym czasie odbywa się wymiana wypożyczonych książek. — Niestety w ostatnich czasach daje zauważyć się smutny i pożałowania godny fakt, że niektórzy czytelnicy a nawet członkowie T. C. L. nie zwracają wypożyczonych książek, zatrzymując takowe bezużytecznie w domu. Powstają stąd przykre dla wszystkich niedomagania. Chce np. ktoś wypożyczyć jakąś książkę zarejestrowaną w katalogu, potrzebuje ją koniecznie ale nie może książki dostać, bo jakiś niesumienny czytelnik nie poczuwa się do obowiązku zwrócić wypożyczone dzieło. Książka to rzecz bardzo cenna, bo służy oświacie, kulturze i cywilizacji. Książka to własność ogółu! Dlatego natychmiast po jej przeczytaniu powinna znaleźć się na półkach Czytelni, albowiem chcą czytać i krzepić się na duchu również inni ludzie!

Zebranie Właścicieli Domów. W poniedziałek dnia 30 marca br. o godz. 18 w sali p. Gruszki odbędzie się Zebranie wszystkich właścicieli domów wzgl. ich zastępców w sprawie obowiązujących nowych przepisów meldunkowych. Referat o przepisach meldunkowych wygłosi przedstawiciel Urzędu gminnego. Każdy właściciel domu wzgl. jego zastępca powinien w własnym interesie przybyć na zebranie, aby zasięgnąć informacji o przepisach meldunkowych i uniknąć kar, jakie pociąga za sobą nieprzestrzeganie tych przepisów.

Urodziny. Dnia 20 bm. obchodził Naczelnik Gminy P. Pudlik uroczyście swoje urodziny. Jakiem szacunkiem i zaufaniem cieszy się p. Pudlik dowodzi fakt, że urządzono mu owego dnia różne niespodzianki. Ze wszechstron złożono mu gratulacje. Miejscowa orkiestra koncertowała wczesnym rankiem na podwórzu Urzędu Gminnego. Towarzystwo Śpiewu „Halka" również stawiło się w komplecie, które odśpiewało kilka sympatycznych pieśni. Do mnóstwa złożonych życzeń gratulacyjnych p. Naczelnikowi Pudlikowi przyłącza się również nasza Redakcja. Ad multos annos.

Naszym abonentom

podaje się niniejszem do wiadomości, że kolporterzy „Nowin" prenumeratę ściągać mogą jedynie za specjalnem upoważnieniem i pozatem po otrzymaniu należytości powinni wręczyć abonentom **kwit drukowany i zaopatrzony w pieczątkę Redakcji i Administracji „Nowin"** w Tarnowskich Górach. Wszelkie inne kwity są fałszywe i nieważne.

Od Redakcji.

Uczyniając prośbie p. budowniczego Klyty zadość, umieszczamy poniżej na jego odpowiedzialność i bez poprawek przesłany nam artykuł jako odpowiedź, stosownie do notatki w Nowinach nr. 15 pod nagłówkiem „Nieco o Panu Budowniczym z Wielkich Piekar".

REDAKCJA.

Odpowiedź. W korespondencji pod „Nowiny" dnia 22 marca br. pod tytułem „Nieco o p. Budowniczym z Wielkich Piekar" zasyłam podawcowi następująca odpowiedź: Podanie podawcy jest nieuzasadnione i zapodanie nie jest od fachowca, i to dlatego, że ja jako budowniczy okręgowy kwalifikowany i przez Władzę potwierdzony wykonuję honorowo i przepisowo moją służbę w Urzędzie Okręgowym w Szarleju i jestem za wszelkie budowy w moim okręgu odpowiedzialny, i nie dam się w razie ruiny domostwa do więzienia wtrącić, jak się stało przed kilku miesiącami, że jedna nowa nieukończona budowa domu mieszkalnego w Piekarach Wielkich się zawaliła, a o ile by się jaki wypadek zdarzył zostałbym do odpowiedzialności pociągnięty, ponieważ potwierdziłem niekwalifikowanego budowniczego do tej budowy. Naturalnie że takim przedsiębiorcom się coś podobnego nie podoba i dlatego wszelkimi intrygami przeciwko mojej osobie występują.

Jak twierdzono, że ja robię konkurencję, jest śmieszne z czego wynika że o ile byłbym niefachowcem to nie mogę robić konkurencji do czego sam podawca przyznaje.

Również co do Polskiej szkoły fachowej, że nie jest mi miarodajną, to się nie zgadza, ponieważ jestem członkiem Samodzielnych Polskich Budowniczych na Śląsku w Katowicach i z którego stworzyliśmy Polską szkołę fachową i do dzisiaj ją jeszcze popieramy. Jestem 25 lat technikiem zaś 20 lat samodzielnym budowniczym a od 3 lat budowniczym okręgowym i znam się dobrze z przepisami, których się mam trzymać i pracuję w porozumieniu z p. Naczelnikiem Urzędu Budowlanego Powiatu.

Każdemu właścicielowi wolno samemu budować lecz pod dozorem kwalifikowanego budowniczego, za co naturalnie ma prawo rządać odszkodowania, czego żaden a niesłuszne mi zarzucić nie może.

Zaznaczam, że o ile będę płacony przez Urząd to tedy nie będę pracował prywatnie natomiast chodził sobie kontrolować i badać wszelkie nieformalności, w którym to czasie zapewnie gorszy wynik będzie dla niekwalifikowanych mianujących się fachowcami.

Dalsze wyjaśnienie może dać Urząd Okręgowy jak też Wydział Powiatowy, możliwie wynik dla podawcy będzie inny.

KLYTA JÓZEF, Budowniczy
wyk. robót budowl. pod- i nadziemnych
Szarlej Piekary Tel. 75.

KĄCIK ESPERANTA.

Ze współziomkami język ojczysty, z zagranicą język Esperanto!

— — — — — — — —

Uwagi o wymowie: c, s, z, jak w języku polskim, v-w. Akcent pada zawsze na przedostatnią zgłoskę.

Zadanie 5.

Reguła: Tryb warunkowy czasownika kończy się na — us: mi irus — szedłbym. Jako ostatnia z pięć odmian czasownika w Esperancie pozostaje jeszcze tryb rozkazujący, końcówką którego jest — u: iru — idź, li iru, (on) niech idzie, ni iru — idźmy.

Pamiętaj: fari — czynić, doni — dać, venki — zwyciężyć, traduki — tłomaczyć.

Przetłómacz na polskie: mi farus, li donus, ili (-oni) venkus, traduku! li traduku!

Rozwiązanie podamy w następnym kąciku. Bliższych informacji o Esp. udziela Kółko Esperantystów „Konkordo", Tarn. Góry, Tylna 1 I.

Redaktor naczelny: Gruszka Winfryd, Tarn. Góry
Redaktor odpowiedzialny; Franciszek Kaczmarek Tarnowskie Góry.
Druk.: DRUKARNIA POLSKA, TARN. GÓRY.

Z KRAJU.

Czyja emerytura będzie ograniczona?

Wieści, niejednokrotnie przesądne, wzbudziły pewne zaniepokojenie wśród emerytów, zarobkujących po przeniesieniu ich w stan spoczynku.

Na liczne pytania wyjaśniamy, że nowa ustawa emerytalna, uchwalona podczas ostatniej sesji sejmowej postanawia, że emeryt pracujący, jako taki w instytucji państwowej i samorządu terytorjalnego gospodarczego lub społecznego, zatem w urzędzie państwowym, zakładzie państwowym, magistratach, wydziałach samorządowych, Izbach handlowych, publ. zakładach ubezpieczeń społecznych itp. nie może pobierać tytułem emerytury i bieżącej płacy więcej niż 150% płacy, jaką pobierał w czynnej służbie z chwilą przeniesienia go w stan spoczynku.

Przepis ten nie dotyczy tych emerytów, których emerytura nie wynosi więcej niż 300 zł. miesięcznie.

Tak samo nie dotyczy to tych emerytów, którzy zostali powołani do służby samorządowej lub państwowej na określony czas do specjalnych funkcyj. (Odnosiłby się to jak sądzimy np. do emerytów państwowych powołanych na stanowisko obywatelskie w samorządach.)

Wreszcie zaznaczyć należy, że nowa ustawa emerytalna nie dotyczy emerytów zatrudnionych w instytucjach lub zakładach prywatnych.

*

Najwyższe zasilenie bezrobocia w Polsce.

Liczba bezrobotnych na 21 marca wynosiła 380.660 osób, to jest wzrosła w ciągu tygodnia o 4246 osób. Najwyższa liczba bezrobotnych jest na Górnym Śląsku 66,365 — następnie w Łodzi 36,434 — w Warszawie 22,842 — w Sosnowcu 21,555 — w Krakowie 11,734 (o 230 mniej) — we Lwowie 8449 (o 156 mniej) — w Drohobyczu 7451 — w Chrzanowie 7350 — w Białej 6549 — w Stanisławowie 6073 — w Przemyślu 5873 (o 54 więcej) w Nowym Sączu 5282. Zasiłki pobierało 199,528 osób.

*

Woj. Policja w Król. Hucie zlikwidowała bandę, która teroryzowała sklepy i kupców miejscowych. Trzeba nadmienić, iż na czele tej bandy stała 13-letnia dziewczyna a banda składała się z wyrostków od 13 do 15 lat.

Urzędnicy bankowi którzy nie zgodzili się na zniżkę płac, tracą swoje posady z dniem 1 lipca br.

*

8-letni chłopak w miejscowości Korcewicze pow. Puławskiego który za karę wsadzony został przez nauczycielkę do komórki zmarł ze strachu w tejże. Kiedy nauczycielka chłopca chciała uwolnić znalazła już tylko zimne zwłoki.

*

Na ostatnim posiedzeniu Sejmu Warszawskiego Dr. Stroński pÓlirytowany rzucił okrzyk: Sejm to nie dancing, żeby siedzieć całą noc, Marszałek przywołał go do porządku z zapisaniem do protokołu, co pociąga za sobą utratę 65 zł. z diet poselskich.

*

Stanisław Zaręba mieszkaniec Częstochowy wpadł na genjalny pomysł, przebrać się za sekwestratora. Udał się następnie do poszczególnych kupców którzy mu też częściowo płacili zaległości podatkowe. Sprytnego sekwestratora osadzono w więzieniu.

Rozporządzenie

MINISTRA SKARBU z dnia 6 marca 1931 w sprawie poboru 10 proc. dodatku do niektórych podatków i opłat stemplowych.

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 12. lutego 1931 r. o poborze 10 proc. dodatku do niektórych podatków i opłat stemplowych (Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 82) zarządzam co następuje:

§ 1.

Począwszy od dnia 1 kwietnia 1931 r. pobierany będzie dodatek w wysokości 10 proc. do uiszczanych podatków bezpośrednich, podatków pośrednich, opłat stemplowych, podatku spadkowego i od darowizn, jako też do wpłacanych, względnie przymusowo ściąganych, zaległości wyżej wymienionych danin.

Dodatek ten nie będzie pobierany do podatku od lokali i placów niezabudowanych, podatku majątkowego, daniny lasowej, opłat stemplowych, przewidzianych w art. 102 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. Nr. 98, poz. 570), opłat celnych, jak również do dodatków samorządowych.

§ 2.

10 procentowy dodatek pobierany będzie równocześnie z uiszczeniem wymienionych w ustępie pierwszym par. 1 danin publicznych. Od dodatku tego nie będą obliczane kary za zwłokę, względnie odsetki za odroczenie.

§ 3.

Obliczanie i pobór 10 procentowego dodatku należy do obowiązku tych organów, które są powołane do wymiaru i poboru odnośnych danin publicznych.

§ 4.

10 procentowy dodatek należy uścić bez osobnego zawiadomienia ze strony władzy.

§ 5.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1931 r.

Kierownik Ministerstwa Skarbu: Ignacy Matuszewski.

Rozmaitości

Dla naszej gospodyni.

Jajka w sosie musztardowym (dla 6 osób.) Przyprawa: 12 jaj, 3 łyżki masła, 1 łyżka mąki, 1/2 litra mocnego rosołu, sporządzonego z 4 kostek bulj. Maggiego a jeśli sos ma być postny 1/2 litra wody, 2 łyżki dobrej musztardy 1 łyżeczka cukru, szczypta soli.

Sposób przypuszczenia: Jajka ugotować w skorupkach na miękko, obrać je, ułożyć na salaterce i oblać sosem musztardowym, przyrządzonym w ten sposób: masło rozpuścić, dodać łyżkę mąki, lekko ją przyrumienić i rozprowadzić zasmażkę buljonem, przyrządzonym z 4 kostek buljonowych Maggi'ego. Następnie dodać musztardy, cukru i soli do smaku. Jeżeli sos ma być postny rozprowadzić zasmażkę wodą, dodać wszystkie inne przyprawy, oraz krótko przed wydaniem na stół kilka kropel przyprawy Maggi'ego, przez co sos staje się treściwym i wytwornym w smaku.

Ogłoszenie.

W tutejszym rejestrze handlowym dział A. pod nr. 408 wpisano dzisiaj firmę: Księgarnia Jana Muszkieta, właściciel Jan Muszkiet z Tarnowskich-Gór.

Prokurę udzielono Klarze Muszkietównie z Tarn.-Gór.

Tarnowskie-Góry, dnia 16. marca 1931 r.

Sąd Grodzki.

Ogłoszenie.

W tutejszym rejestrze handlowym oddział A. wpisano dzisiaj pod nr. 403 przy firmie „Jan Felika, składnica piwa Żywieckiego w Tarnowskich-Górach", że firma ta została zmieniona na „Agnieszka Bronderowa, składnica piwa Żywieckiego w Tarnowskich Górach." Właścicielką jest Agnieszka Bronderowa z Tarnowskich-Gór. Równocześnie została odwołana prokura Franciszka Brondera.

Tarnowskie-Góry, dnia 25. stycznia 1931 r.

Sąd Grodzki.

Ogłoszenie.

W tutejszym rejestrze praw małżeńskich wpisano pod nr. 274, małżonków Antoni Elsner jego żona Marja Elsnerowa z domu Horzela oboje z Brynicy, że umową zawartą dnia 18. lutego 1931 został zarząd i użytkowanie majątku żony przez męża wykluczony.

Tarnowskie-Góry, dnia 11. marca 1931 r.

Sąd Grodzki.

Licytacja
(dobrowolna).

Dnia 2. kwietnia o godz. 10-tej przed połud. będę sprzedawał w Tarnowskich Górach przed hotelem „Pod lipami"

1 Rower męski
1 Rygał nadający się do składu towarów kolonj.

Imiela, kom. sądowy.

Kto sprzedaje
dobrze utrzymany
rower damski?

Zgłoszenia do Redakcji „Nowiny".

Zamówienie.

Niżej podpisany zamawia niniejszem w urzędzie pocztowym na miesiąc .... wychodzące w Tarn. Górach dwa razy tygodniowo

„NOWINY"

Imię i nazwisko ....

Mieszkanie: ....

KWIT POCZTOWY
Powyższy 1.50 zł., zapłacono

.... dnia .... 1931 r.

Urząd Pocztowy: ....